

Република Србија
ДИРЕКТОРАТ ЗА РАДИЈАЦИОНУ И НУКЛЕАРНУ СИГУРНОСТ И
БЕЗБЕДНОСТ СРБИЈЕ

ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ О РАДУ
За период од 1.1.2024. до 31.12.2024. године

Београд, фебруар 2025. године

1 Увод

Директорат за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност Србије (у даљем тексту: Директорат) основан је Законом о радијационој и нуклеарној сигурности и безбедности („Службени гласник РС”, бр. 95/18 и 10/19, у даљем тексту: Закон).

Директорат је основан ради обезбеђивања услова за стручно и ефикасно вршење регулаторне контроле делатности уређених Законом, као самостално и функционално независно регулаторно тело које врши регулаторне, стручне и са њим повезане извршне послове у области радијационе и нуклеарне сигурности и безбедности, у складу са Законом.

За обављање послова из своје надлежности Директорат за свој рад одговара Влади Републике Србије.

Директорат има својство правног лица.

Седиште Директората је у Београду, у улици Теразије број 41а.

Унутрашње уређење, делокруг и начин рада, начин планирања, обављања послова и друга питања од значаја за рад Директората ближе се уређују Статутом Директората и другим општим актима у складу са законом.

Органи Директората су Одбор и директор, које именује Влада. Решењем Владе Србије 24 број 119-7043/2024 од 25.07.2024. године, након спроведеног јавног конкурса, именован је Слађан Велинов за директора Директората за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност Србије, на период од пет година.

Надлежности Директората на пословима вршења регулаторне контроле делатности уређених Законом утврђене су Законом, а један од најважнијих послова од значаја за спровођење Закона је доношење подзаконских прописа (правилници, програми, упутства) којима ће се омогућити потпуна примена Закона од стране институција које обављају послове у области радијационе и нуклеарне сигурности и безбедности.

1.1 Послови Директората

Послови Директората прописани чланом 22. Закона су:

- 1) припрема нацрте стратегија и акционе планове за њихово спровођење из чл. 6. и 8. Закона;
- 2) припрема предлоге прописа које доноси Влада у складу са Законом;
- 3) доноси правилнике и друге прописе и упутства у складу са Законом;
- 4) доноси Програм мониторинга радиоактивности у животној средини, прати ниво радиоактивности, његове промене, процењује његов утицај на становништво и животну средину, даје упутства о примени одговарајућих мера, прати њихово спровођење и објављује годишњи извештај о нивоу излагања становништва јонизујућем зрачењу у Републици Србији;
- 5) припрема предлог Плана деловања у случају нуклеарне или радиолошке ванредне ситуације;
- 6) прописује мере за заштиту појединаца, становништва и животне средине од штетног утицаја јонизујућег зрачења;
- 7) прописује услове за заштиту од повећаног излагања радника, појединаца и становништва зрачењу од природних радиоактивних материјала;
- 8) доноси решења о издавању, суспензији или одузимању одобрења за обављање делатности, одобрења за коришћење извора зрачења, овлашћења за вршење послова заштите од јонизујућег зрачења, дозволе за промет извора зрачења и дозволе за транспорт опасне робе класе 7 АДР/РИД/АДН (радиоактивне материје), као и о изузимању од обавезе прибављања одобрења у складу са овим законом;

- 28) успоставља одговарајуће механизме и процедуре за информисање јавности и консултације са другим заинтересованим органима и организацијама у области радијационе и нуклеарне сигурности и безбедности.
- 29) спроводи све додатне обавезе за које је процењено да су неопходне за заштиту становништва и животне средине у Републици Србији;
- 30) иницира унапређење националног оквира у области радијационе и нуклеарне сигурности и безбедности, на основу оперативног искуства, увида добијеног у процесу одлучивања и развоја одговарајуће технологије и истраживања;
- 31) врши регулаторну контролу и регулаторни инспекцијски надзор над спровођењем мера радијационе и нуклеарне сигурности и безбедности;
- 32) врши контролу испуњености услова на основу којих се издају одобрења у складу са Законом;
- 33) проверава, прати и оцењује делатности ради потврде усаглашености са законом, важећим прописима и условима за добијање одобрења;
- 34) предузима мере, налаже и прати њихово спровођење у случају непоштовања закона, подзаконских и других прописа који се односе на услове за добијање одобрења;
- 35) успоставља и одржава систем обрачуна и контроле нуклеарних материјала;
- 36) обавља и друге послове утврђене Законом.

2 Финансирање

Средства за рад и развој Директората обезбеђују се из буџета Републике Србије и, повремено, донација, које представљају учешће у трошковима одржавања семинара, обука, радионица итд. - које организује Директорат.

За финансирање Директората у 2024. години планирана су средства Законом о буџету Републике Србије за 2024. годину („Службени гласник РС“, бр. 92/2023 и 79/2024). На разделу 25-Министарство заштите животне средине, Глава 25.0 – Министарство заштите животне средине, Програм 0404 – Управљање заштитом животне средине, Функција 560 – Заштита животне средине неklasификоване на другом месту, Програмска активност/пројекат 0005 – Подршка раду Директората за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност Србије, економска класификација 451 – Субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама, опредељена су средства за пословање Директората у 2024. години у износу од 195.000.000,00 динара.

У 2024. години Директорату су из донација од стране Међународне агенције за атомску енергију пренета средства у износу од 14.160.794,10 динара на име покрића трошкова организација: састанака, курсева и радионица. Утрошак средстава донација остварен је у износу од 14.047.887,64 динара, средства у износу од 111.908,41 динара враћена су донатору, а средства у износу од 998,05 динара остала су на рачуну Директората у случају наплате додатних услуга трезора.

Укупни планирани приходи Директората за 2024. годину износе 209.160.794,10 динара.

У области финансија у 2024. години извршени су редовни послови израде следећих аката:

1. Финансијског плана за 2025. годину,
2. Завршног рачуна за 2023. годину,
3. Финансијског извештаја за 2023. годину,
4. Плана набавки за 2024. годину,
5. Периодични извештаји за 2024. годину;
6. Измена и допуна финансијског плана за 2024. годину,
7. Финансијског дела годишњег извештаја о раду за 2024. годину.

127/21 и 30/22), члан 13. Правилника о раду Директората доноси директор Директората. Члан 20. став 1., тачка 6. Статута Директората за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност Србије предвиђа да директор доноси правилник о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места, а члан 13. Правилника о раду Директората каже да потребу за заснивањем радног односа са новим запосленим код Послодавца, утврђује директор Послодавца, по сопственој процени постојања потребе или на предлог помоћника директора. Пријемом у радни однос на неодређено време два лица број запослених у Директорату је укупно 37.

У току 2024. године одржано је 11 седница Одбора Директората (у даљем тексту: Одбор) и то:

- 1) I седница Одбора одржана дана 30.01.2024. године:
 - Усвојен је Програм рада Директората за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност Србије за 2024. годину;
 - Донета је Одлука о измени основице за обрачун зарада у Директорату;
 - Усвојен је План јавних набавки за 2024 годину;
- 2) II седница Одбора одржана је 26.02.2024. године:
 - Усвојен је Финансијски извештај за 2023. годину;
 - Усвојен је годишњи Извештај о раду Директората за 2023. годину;
 - Донета је Одлука о потврђивању одлуке директора о прихватању извештаја о попису основних средстава у Директорату за 2023. годину;
 - Усвојена је Стратегије управљања ризицима у Директорату коју чини Листа пословних процеса и Регистар ризика у Директорату у оквиру система финансијског управљања и контроле (ФУК).
- 3) III седница одржана 19.04.2023. године:
 - Усвојена је Одлука о расписивању конкурса за избор директора Директората.
 - Донета је Одлука о сагласности за ангажовање Правног лица за пружање техничке и стручне подршке раду Директората.
 - Усвојена је измена и допуна Финансијског плана Директората за 2024. годину;
 - Усвојена је Одлуке о Измени и допуни Правилника о раду Директората.
- 4) IV седница Одбора одржана је 31.05.2024. године:
 - Јавни конкурс за именовање директора Директората за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност Србије.
- 5) V седница Одбора одржана је електронским путем 19.06.2024. године:
 - Усвојена је Одлука о расписивању јавног конкурса за именовање директора Директората.
- 6) VI седница Одбора одржана је електронским путем 12.07.2024. године:
 - Усвојена је Одлука о Упутству о поступку и мерилима за оцењивање кандидата за избор директора Директората за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност.
 - Усвојена је Одлука о прихватању Извештаја Комисије за стручне и административне послове за потребе Одбора Директората за Јавни конкурс за избор директора Директората расписан 21.06.2024. године.
 - Усвојена је Одлука о утврђивању списка кандидата међу којима се даље спроводи поступак Јавног конкурса за избор директора Директората.
- 7) VII седница Одбора одржана је 17.07.2024. године:
 - Спроведен је Јавни конкурс за именовање директора Директората од стране Одбора.
- 8) VIII седница Одбора одржана је електронским путем 18.07.2024. године:
 - Усвојена је Одлука о предлогу Влади Републике Србије за именовање директора Директората за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност Србије.
- 9) IX седница Одбора одржана је електронским путем 23.10.2024. године:
 - Усвојена је измена и допуна Финансијског плана Директората за 2024. годину;
- 10) X седница Одбора одржана је електронским путем 09.12.2024. године:

зрачења и заштиту и унапређење очувања животне средине у складу са европским стандардима, као и у погледу уређења вршења послова регулаторног инспекцијског надзора над спровођењем мера радијационе и нуклеарне сигурности и безбедности сагласно одредбама Закона и Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС“, бр. 36/15, 44/18-др. закон и 95/18).

Како је Законом уређен правни основ за доношење низа подзаконских аката којима ће се ова област у потпуности и у целини усагласити са правним тековинама Европске уније у области радијационе и нуклеарне сигурности и безбедности као и са стандардима и препорученом праксом који су садржани у документима Међународне агенције за атомску енергију, Директорат је, током 2024. године, радио на припреми потребних подзаконских аката.

У складу са Законом о радијационој и нуклеарној сигурности и безбедности (у даљем тексту: Закон) настављен је рад на доради нацрта

- 1) Стратегије радијационе и нуклеарне безбедности
- 2) Стратегије управљања ситуацијама постојећег излагања

Такође, у складу са Законом, као и у циљу усклађивања са законодавним оквиром ЕУ, у току 2024. године спроведена је јавна расправа за следеће правилнике:

1. Правилник о начину контроле садржаја радионуклида у производима и роби намењеним становништву, животињама и производима и другој роби намењеним за употребу у радној и животној средини
2. Измена Правилника о управљању радиоактивним отпадом и истрошеним нуклеарним горивом
3. Правилник о ремедијацији и санацији

Одржане су јавне консултације у вези са нацртом Правилника о обучавању и оспособљавању из области заштите од јонизујућих зрачења и радијационе сигурности.

Настављен је рад на следећим правилницима:

1. Правилник о радиоактивним изворима
2. Правилник о прекограничним пошиљкама радиоактивног отпада и истрошеног горива
3. Правилник о обављању делатности
4. Правилник о транспорту опасне робе класе 7 *adr/rd/adn* (радиоактивне материје)
5. Правилник о мониторингу радиоактивности у животној средини са Програмом мониторинга

Представници Директората чланови су радне групе за израду Стратегије заштите животне средине-Зелена агенда. У поступку израде нацрта ове стратегије учествовали су на више састанака одржаних током 2024. године.

Сходно изнетом, доследна примена Закона, израда подзаконских аката у складу са Законом, као и регулаторни инспекцијски надзор, представљали су кључне активности Директората и у 2024. години.

5 Информисање јавности

Да би се омогућила боља сарадња са јавношћу, транспарентност информација и потпунији увид у активности и рад Директората, током 2024. године, радило се и на даљој модернизацији и техничком унапређивању постојећег сајта Директората, при чему је редовно вршена припрема вести и нових текстова за сајт.

У циљу приближавања рада Директората како стручној, тако и широј популацији претходних година формиран је *YouTube* канал Директората, као и *LinkedIn* профил, који се константно ажурирају и унапређују, а званичан сајт Директората је током 2024. године статистички гледано просечно имао око 3.000 уникатних посета сајту на месечном нивоу.

- Током 68. ГК у седишту МААЕ представници Директората имали су састанак са генералним секретаром Кинеске управе за атомску енергију.

5.2 Информације од јавног значаја

На захтев заинтересованих лица, у извештајном периоду је пружено 15 информација у складу са Законом о слободном приступу информацијама од јавног значаја („Службени гласник РС“, бр. 120/04, 54/07, 104/09, 36/10 и 105/21).

	Број предмета	Датум	Подносилац	Предмет, опис
1	171-00-2/2024-01	03.01.2024.	Центар за владавину права УГ Београд	захтев за ИЈЗ- информација о јубиларним наградама у периоду од 2018- 2020. године
2	171-00-3/2024-01	15.01.2024.	Центар за владавину права УГ Београд	захтев за ИЈЗ- информација о јубиларним наградама у периоду од 2015- 2017. године
3	401-00-5/2024-01	16.01.2024.	Центар за владавину права УГ Београд	захтев за ИЈЗ- коришћење службене платне картице у периоду 2020-2023.године
4	114-02-4/2024-01	23.01.2024.	Центар за владавину права УГ Београд	захтев за ИЈЗ- исплаћене дневнице за службени пут у земљи и иностранству у периоду 2021-2022. године
5	021-01-10/2024-01	30.01.2024.	Марковић Сања, Београд	захтев за ИЈЗ - последице бомбардовања 1999. године - зграда Команде ваздухопловства
6	120-00-1/2024-01	12.02.2024.	Центар за владавину права УГ Београд	захтев за ИЈЗ- зараде мај и август 2021. године и 2023. године
7	120-00-1/2024-01	12.02.2024.	Центар за владавину права УГ Београд	захтев за ИЈЗ- зараде мај и август 2021. године и 2023. године
8	112-01-4/2024-01	12.02.2024.	Центар за владавину права УГ Београд	захтев за ИЈЗ- радно правни статус за период 01.01.2018-31.12.2018. године
9	112-01-5/2024-01	04.03.2024.	Центар за владавину права УГ Београд	захтев за ИЈЗ - радно правни статус за период 01.01.-31.12.2017. године
10	021-01-20/2024-01	11.03.2024.	Марко Цветковић адвокат Београд	захтев за приступ ИЈЗ - образовање директора Директората
11	112-01-6/2024-01	02.04.2024.	Центар за владавину права УГ Београд	захтев за информацију од ЈЗ - радно правни статус за период 2016.година
12	021-01-28/2024-01	31.05.2024.	Марковић Миодраг Смедерево	захтев за информацију од ЈЗ - број запослених у предузећу, просечна нето зарада запослених, зарада по радном учинку
13	120-00-4/2024-01	03.06.2024.	Ђорђевић Михаило, Нови Београд	захтев за информацију од ЈЗ - списак износа двадесет највише исплаћених зарада за период новембар 2023 до марта 2024. године
14	112-01-11/2024-01	20.09.2024.	Центар за владавину права УГ Београд	захтев за информацију од ЈЗ - радно правни статус за период 2024.година
15	532-01-719/2024-01	17.10.2024.	Баришић Жарко адвокат Нови Сад	захтев за информацију од ЈЗ - списак правних лица и предузетника који поседују важеће решење о регистрацији радијационе делатности у области ветеринарске медицине

- **SRB/6/014** - *Strengthening the National Capacities for Radiopharmaceutical Production in the Republic of Serbia*. Национални координатор пројекта: Институт за нуклеарне науке „Винча“ (Марко Перих).
- **SRB/6/016** - *Strengthening Calibration Services at the Secondary Standard Dosimetry Laboratory for Radiotherapy Applications*, национални координатор пројекта: Лабораторија за заштиту од зрачења и заштиту животне средине, Институт за нуклеарне науке „Винча“, Институт од националног значаја за Републику Србију, Универзитета у Београду, Винча (Милош Живановић)
- **SRB/6/017** - *Introducing Radionuclide Theranostics in the Centre of Nuclear Medicine, Clinical Centre of Serbia*, национални координатор пројекта: Центар за нуклеарну медицину Клинички центар Србије, Београд (Вера Артико)
- **SRB/9/007** - *Strengthening Radiation Safety Capabilities in Public Company „Nuclear Facilities of Serbia*, национални координатор пројекта: Јавно предузеће „Нуклеарни објекти Србије“, Винча (Наташа Лазаревић);
- **SRB/3/004** - *Safely Managing Waste, Sealed Sources, Decommissioning and Site Remediation Activities at the Vinca Institute*, национални координатор пројекта: Јавно предузеће „Нуклеарни објекти Србије“, Београд (Данијела Солдатовић)

Разнородне институције Србије учествовале су у укупно 16 регионалних пројеката региона Европе (RER), од чега је 6 регионалних пројеката из пројектног циклуса МААЕ 2024-2025, 6 регионалних пројеката из циклуса МААЕ 2022-2023, и 4 регионални пројекат из циклуса МААЕ 2020-2021, као и у укупно 6 међурегионална пројекта (INT), а Одсек је био задужен за њихову реализацију, праћење и евалуацију.

Током 2024. године реализовано је укупно 52 учешћа на обукама/ радионицама/ састанцима по регионалним пројектима. Такође, реализовано је укупно 11 учешћа у међурегионалним пројектима од интереса.

Реализовано је укупно 24 учешћа у оквиру 6 национална пројекта.

Неки регионални пројекти последњих година омогућавају активности набавке и донације опреме, а Одсек је био ангажован око процедура увоза. У 2024. години вршене су административне припреме за увоз опреме коју донира МААЕ, по следећим пројектима:

1. **RER7017** - *Ensuring Water Availability in a Changing Climate* - МААЕ је покренула поступак набавке опреме за Универзитет у Новом Саду, Природно математички факултет (Наташа Тодоровић);
2. **RER5028** - *Improving Efficiency in Water and Soil Management* - МААЕ је покренула поступак набавке опреме за Универзитет у Нишу, Природно-математички факултет, Департман за географију (Ранко Драговић)
3. **RER5027** - *Enhancing Preparedness Capacities of the Veterinary Sector to Confront with Emerging and Re-emerging Diseases of Livestock and Wildlife*, МААЕ је покренула поступак набавке опреме за Научни институт за ветеринарство Србије (Весна Милићевић)
4. **RER7014** - *Improving Environmental Monitoring and Assessment for Radiation Protection in the Region*, МААЕ је покренула поступак набавке опреме за Директорат за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност Србије (Маја Еремић-Савковић)

Током године праћена је реализација свих пројеката из програма техничке помоћи и сарадње у које је Република Србија укључена. Рађен је мониторинг активности у оквиру националних, регионалних и међурегионалних пројеката, као и других активности које се остварују са МААЕ.

1. **FS-MAK6020-2302190** – посетилац: Александра Адјиска Митков из Северне Македоније, институција домаћин: Институт за нуклеарне науке „ВИНЧА“, Институт од националног значаја за републику Србију, период студијског боравка: 04. 03.2024. - 29. 03. 2024. године;
2. **FS-MNE5005-EVT2403718** – посетилац: Марко Николић из Црне Горе, институција домаћин: Научни институт за ветеринарство Србије, период студијског боравка: 30. 09.2024. - 11. 10. 2024. године;
3. **SV-LAT6005-EVT2401417** - посетиоци: *Andris Kalns* из Летоније и *Zanna Jakovleva* из Летоније, институција домаћин: Здравствени центар Кладово, период студијског боравка: 26. 08.2024. - 30. 08. 2024. године;
4. **SV-BOH6020-EVT2406536** - посетиоци: *Muhamd Topcagic* и *Muamera Emic* из Босне и Херцеговине, институција домаћин: Институт за онкологију Војводине, период студијског боравка: 09. 12.2024. - 13. 12. 2024. године;

Током године Директорат је од стране ТС МААЕ био информисан о ангажовању домаћих стручњака у експертским мисијама МААЕ:

1. **EX-TKM6001-EVT2405669** - ангажовани стручњак: Милош Живановић, Институт за нуклеарне науке „ВИНЧА“, Институт од националног значаја за републику Србију, домаћин: *Ministry of Defense of Turkmenistan Civil Defense and Rescue Operation Directorate*, период боравка: 07. 10.2024. - 18. 10. 2024.;
2. **EX-MOL6012-EVT2403340** ангажовани стручњак: Борислава Петровић, Института за онкологију Војводине, домаћин: *National Cancer Centre, Moldova*, период боравка: 18. 11.2024. - 20. 11. 2024.;
3. **EX-SAU9012-EVT2304048** - ангажовани стручњак: Мирјана Раденковић, Институт за нуклеарне науке „ВИНЧА“, Институт од националног значаја за републику Србију, домаћин: *General Director of Legal Affairs and International Relations and Emergency and Radiological Monitoring Nuclear and Radiological Regulatory Commission, Saudi Arabia*, период боравка: 10. 09.2024. - 14. 09. 2024.;

Током 2024. спроведене су припремне активности за организацију три скупа ТС МААЕ у Републици Србији:

1. Четврти регионални семинар из увода у нуклеарну форензику

Директорат је, у сарадњи са Међународном агенцијом за атомску енергију, у периоду од 03. до 07. јуна 2024. године, био организатор Четвртог регионалног семинара из увода у нуклеарну форензику. Посебна пажња је посвећена анализи регионалних вежби које се већ неколико година организују као пример добре сарадње међу учесницима семинара. У оквиру семинара организована је посета Природно-математичком факултету Универзитета у Новом Саду, у оквиру које су учесници обишли Лабораторију за нуклеарну физику, Департман за физику и Лабораторију Департмана за хемију, биохемију и заштиту животне средине. Представник МААЕ *Zhong Yuan*, из Дивизије за нуклеарну безбедност, Департмана за нуклеарну сигурност и безбедност, истакао је важност овог семинара и нагласио да му је посебно драго што је Република Србија ове године била организатор овог традиционалног догађаја. 33 учесника из 14 земаља су у оквиру овог петодневног семинара разматрали примере из праксе и искуства у сарадњи, у области нуклеарне форензике, лабораторијских метода и стандардне оперативне процедуре земаља учесница.

2. Стручни форум „Шта је нуклеарно право?“

У организацији Директората, на Правном факултету у Београду одржан је Стручни форум „Шта је нуклеарно право?, као увод у двонедељни семинар “Међурегионални курс о

за везу са МААЕ (НЛО) и њиховим помоћницима (НЈА). Први НЛО/НЈА састанак је одржан у Задру, Хрватска, у периоду 16-17 маја 2024. године, на коме је присуствовало 33 учесника, представника земаља чланица техничке сарадње за Европу Међународне агенције за атомску енергију (ТС МААЕ). Састанак је био усмерен између осталог и на следеће тематске области: Приоритети и стратешки правци програма ТС МААЕ; Статус имплементације текућег програма ТС МААЕ; Набавка и ослобођење од пореза у Европи; Планирање за програмирање циклуса 2026-2027 ТС МААЕ и улога и одговорности НЛО-а. Током овог састанка, представљене су најважније тематске приоритетне области у Регионалном програму као и регионална стратегија према којој су дефинисани текући и регионални пројекти који се настављају у циклусу 2026-2027. Други НЛО/НЈА састанак у 2024. години се одржао у оквиру одржавања Министарске конференције у МААЕ, у Бечу, у периоду 25-29. новембар 2024. године. Овај састанак је имао велики значај због могућности размене искуства са официрима за везу са МААЕ из других земаља у којима је забележена ефикасна и ефективна имплементација пројеката које подржава МААЕ. На другом по реду састанку Националних официра за везу са МААЕ присуствовала су 24 представника земаља чланица.

RASIMS2 платформа МААЕ

Током 2024. године платформа је ажурирана по следећим тематским областима:

1. *TSAI Regulatory infrastructure*

ORPAS мисија

Директорат у складу са својим надлежностима, прихватио је учешће у мисији коју спроводи Међународна агенција за атомску енергију, а која се односи на процену примене стандарда у области заштите од јонизујућег зрачења на изложене раднике (*Occupational Radiation Protection Appraisal Service*, у даљем тексту: *ORPAS* мисија). Координатор *ORPAS* мисије у име наше земље је Ивана Аврамовић, помоћник директора Директората и руководиоца Сектора за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност.

Делокруг рада *ORPAS* мисије укључује преглед законодавне и регулаторне инфраструктуре у области заштите од јонизујућег зрачења током спровођења радијационих делатности и нуклеарних активности, техничке службе које се односе на заштиту од зрачења као што су службе за личну дозиметрију, калибрацију мерне опреме, као и спровођење свих активности у области заштите од јонизујућег зрачења током обављања делатности, са посебним акцентом на изложене раднике.

ORPAS мисија у нашој земљи планирана је за период од 18. до 27. маја 2025. године. Први информативни састанак одржан је *on-line* 17-ог јануара 2024. године Обим учешћа у овој мисији утврђен је на припремном састанку који је одржан у периоду од 4. до 6. новембра 2024. године.

6.2 Реализација пројеката из фондова Европске комисије

INSC Project „Support to Serbian Regulatory Authority and the Vinča site, Republic of Serbia“, Task3: Development and installation of the radiation exposures registry for occupational exposed persons (radiation workers). Пројекат води консултантска фирма *ENCO* из Аустрије.

Током 2024. године у складу са *TOR (Term of Reference)* извршене су следеће активности:

- У фебруару 2024. године одржан је тренинг намењен коришћењу националног дозног регистра који су похађали запослени у Директорату и представници овлашћених сервиса, одговорни за увоз података доза изложених радника.

Током 2024. године у оквиру пројекта одржани су следећи састанци:

2. Припрема редовног годишњег састанка Пододбора за транспорт, регионални развој, енергетику, заштиту животне средине и климатске промене Одбора за спровођење ССП.
3. Припрема прилога за Извештај о напретку у оквиру ПГ 15.
4. Припрема Прилога за ревизију Националног Програма за усвајање правних тековина Европске уније (НПАА) за део Нуклеарна сигурност и заштита од зрачења.
5. Припрема прилога (кварталних извештаја) у оквиру ПГ 15, о реализацији мера и активности које су планиране у циљу успостављања или јачања институционалне структуре и административних капацитета релевантних за преношење, спровођење и примену правних тековина ЕУ у делу 3.15.3 Нуклеарна сигурност и заштита од зрачења.
6. Активности у вези са приступањем Споразум-у између Европске заједнице за атомску енергију (*Euratom*) и држава нечланица Европске уније о учешћу потоњих у договорима Заједнице за рану размену информација у случају радиолошке ванредне ситуације (*Ecurie*) (2003/C 102/02) у сарадњи са Министарством спољних послова и Мисијом Републике Србије при Европској унији.
7. Активности у складу са ревизијом Националног програма за усвајање правних тековина Европске уније (НПАА) поглавље 3.15.3. Нуклеарна сигурност и заштита од зрачења, припреман је нацрт подзаконских аката (чији је крајњи рок за усвајање 2027/IV) у складу са Законом о радијационој и нуклеарној сигурности и безбедности („Службени гласник РС”, број 95/18 и 10/19).
8. У складу са ревизијом Националног програма за усвајање правних тековина Европске уније (НПАА) Директорат за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност Србије је припремао нацрт Упутства за имплементацију система за обрачун и контролу нуклеарног материјала у складу са Препоруком Комисије 2009/120/Евроатом о имплементацији система за обрачун и контролу нуклеарног материјала од стране оператора нуклеарних објеката.
9. ТАЕКС (*TAIEX*) – Директорат је током 2024. године је реализовао активности за даље приближавање и спровођење законодавства Европске уније кроз програмирање пројеката тј, потреба/активности у складу са приоритетима хармонизације домаћег законодавства са правним тековинама ЕУ и њихова имплементација преко Инструмента за техничку помоћ и размену информација (*Technical Assistance and Information Exchange Instrument*) који ће се реализовати у наредној години.
10. *PLAC* – током 2024. године остварена је континуирана сарадња са ЕУ и ресорним министарствима кроз пројекат Правна подршка преговорима (*PLAC*) кроз који Европска унија помаже Србији да побољша усклађеност домаћег законодавства са правним тековинама ЕУ и спровођење правних аката и унапреди капацитете релевантних институција за успешно вођење приступних преговора. Остварена је сарадња са главним корисницима овог пројекта: Министарством за европске интеграције и Преговарачким тимом за вођење преговора о приступању Србије Европској унији, али и са осталим корисницима пројекта, тј. са ресорним министарствима и институцијама које су задужене за усклађивање законодавства у одређеним областима. Ова интерсекторска сарадња утемељена је на одржаној уводној конференцији *PLAC IV* пројекта финансираног од стране ЕУ, која је организована од стране канцеларе *PLAC IV* и Министарства за европске интеграције и Делегације Европске уније у Републици Србији, у месецу октобру 2024. године.

Током 2024. године остварена је сарадња са **регулаторним телима из региона** и међусобна размена искустава кроз билатералне контакте и састанке, као што је састанак Директората и Државне регулаторне агенције за радијацијску и нуклеарну сигурност Босне и Херцеговине. Делегација Државне регулаторне агенције за радијацијску и нуклеарну сигурност Босне и Херцеговине боравила је у једнодневной званичној посети Директорату.

- 5) МУП Сектор за ванредне ситуације основао је Посебну радну групу за успостављање система за пренос хитних информација грађанима у случају најаве или појаве опасности од елементарних непогода или техничко-технолошких несрећа.

Чланови Посебне радне групе су Слађан Велинов, директор Директората, Маја Еремић-Савковић, начелник одељења, Ведрана Вулетић, руководилац групе за мониторинг и спремност за одговор на акциденте.

Рад на Уредби за успостављање система за пренос хитних информација грађанима у случају најаве или појаве опасности од елементарних непогода или техничко-технолошких несрећа.

Одржани састанци:

- 1. марта 2024. године
- 8. мај 2024. године
- 18. јули 2024. године
- 23. август 2024. године
- Одржана вежба 12. септембра 2024. године
- Одржана вежба 25. децембра 2024. године

2) Нуклеарни или радиолошки ванредни догађаји

- Редовна координација и комуникација са учесницима укљученим у одговор на нуклеарну или радиолошку ванредну ситуацију
 - Учешће у вежбама за одговор на нуклеарну или радиолошку ванредну ситуацију
 - *ConvEx* вежбе у организацији МААЕ.
 - *ConvEx-2a* одржана 11. април 2024. године;
 - *ConvEx-2b* одржана 19-20. марта 2024. године;
 - *ConvEx-2c* одржана 10. септембар 2024. године;
 - *ConvEx-2d* одржана 10. октобар 2024. године
 - Праћење МААЕ *USIE* сајта
 - Обавештавање јавности о ванредним догађајима на нуклеарним реакторима и другим ванредним догађајима у 2024. години.
- Рад на процедури о начину коришћења броја телефона намењеног за хитне позиве који се налази објављен на сајту Директората.
- Коришћење *JRODOS* система за доношење одлука
- Представници Директората су учествовали у изради нове Националне процене ризика од прања новца и финансирања тероризма за период 2021-2023.

8.2 Активности у оквиру мониторинга радиоактивности у животној средини

- Анализа резултата мерења и објављивање Извештаја о нивоу излагања становништва јонизујућем зрачењу за 2023. годину.
- Припрема образаца за Извештај о систематском испитивању радиоактивности у животној средини у 2023. години;
- Преглед привремених извештаја овлашћених правних лица који се односе на реализацију дела програма Систематског испитивање радиоактивности животне средине за 2024. годину, а у складу са потписаним уговором.
- Преглед извештаја о извршеним пословима систематског испитивања радиоактивности у животној средини Републике Србије у 2023. години које су доставила овлашћена правна лица.
- Надзор над активностима које пружаоци услуга обављају у оквиру уговора о систематском испитивању радиоактивности у животној средини Републике Србије за 2024. годину.

Сагласност на прелиминарни извештај о сигурности	10	/	2	/	12
Обустава сагласности на прелиминарни извештај о сигурности	/	/	/	/	/
Сагласност за санацију контаминираниог објекта	/	/	/	/	/
Исправка грешке	1	/	/	/	1
Одузимање решења	16	/	1	/	17
Измена решења (одобрења)	2	/	1	/	3
Обустава поступка	7	/	/	/	7
Усклађивање одобрења	/	/	/	/	/
Одбацивање	3	/	/	/	3
Дописи и обавештења	243	/	73	/	316
Решење о издавању дозволе за транспорт радиоактивних материјала	/	575	/	/	575
Решење о издавању дозволе за промет радиоактивног материјала	/	238	/	/	238
Решење о издавању дозволе за промет уређаја који производе јонизујућа зрачења	/	327	/	/	327
Решење о издавању дозволе за промет деутеријума и његових једињења	/	87		/	87
УКУПНО	596	1268	162	/	2026

Издавање овлашћења

У оквиру поступка усаглашавања пословања правних лица са **Правилником о издавању овлашћења за вршење послова заштите од јонизујућег зрачења („Службени гласник РС“, бр. 127/21, 81/23 и 97/23 – исправка)**, током 2024. године издате су након увида у документацију 23 потврде о усклађивању пословања правних лица са поменутиим правилником као и 7 нових овлашћења.

Одсек за мониторинг, контролу и ванредне ситуације вршио је процену документа за деловање у ванредном догађају током поступка издавања одобрења правним лицима.

Између осталих вршена је и евалуација документације у поступку издавања лиценце за декомисију хангара Х1 и Х2 на захтев Јавног предузећа „Нуклеарни објекти Србије“ и то:

- Програм мониторинга радиоактивности у животној средини током декомисије хангара Х1 и Х2
- План деловања у случају ванредног догађаја током декомисије хангара Х1 и Х2 са његовом околином

8.6 Safeguards и Додатни протокол

У току 2024. године обављене су редовне годишње активности у складу са обавезама Републике Србије према одредбама Споразума о примени гаранција уз уговор о неширењу нуклеарног оружја и Додатног протокола уз Споразум о примени гаранција, које се односе на евиденцију и пријављивање нуклеарног материјала и повезаних активности Међународној агенцији за атомску енергију (МААЕ).

<i>Regional Training Course on Dose Assessment for Public, Environment and Data Interpretation Using Monitoring Data for Different Exposure Situation</i>	6. – 10.12.2024.	Сарајево, БиХ
<i>Second Regional Coordination Meeting RER9157 “Strengthening Implementation of the Justified and Optimized Use of Ionizing Radiation in Medicine”</i>	15-17.01.2024	Vienna, Austria
<i>INT9187 “Sustaining Cradle-to-Grave Control of Radioactive Sources Phase III”, Interregional Meeting on the Selection of Disposal Options for Disused Sealed Radioactive Sources (DSRS)</i>	2-6.09.2024	Santiago, Chile
<i>Regulation of radiation protection in medical applications</i>	15.01.-09.02.2024	Tallinn, Estonia

8.10 Остале активности

- Одељење за контролу излагања становништва у складу са захтевима правних лица издавало је тумачења Правилника о контроли радиоактивности робе приликом увоза, извоза и транзита („Службени гласник РС“, бр.86/19 и 90/19).
- Едукација студената на пракси у области мониторинга радиоактивности и спремности на одговор у случају акцидента
- Предмети информација о наводима из тужбе лица на захтев Министарства за заштиту животне средине
- **На захтев представника ЕК Андреја Стритара** дат је преглед ситуације и области од значаја за будуће пројекте које би финансирала ЕК. Одељење за контролу излагања становништва дало је преглед следећих тема: статус радиоактивних громобрана у РС, статус изложених радника, статус мерења концентрације радона, НОРМ активности, као и статус управљања ситуацијама у случају нуклеарне и радиолошке ванредне ситуације. На основу извештаја представника ЕК Андреја Стритара подржане су теме НОРМ активности и статус управљања ситуацијама у случају нуклеарне и радиолошке ванредне ситуације као теме које би подржала Европска Комисија.
- Учешће у раду Националног координационог тела за борбу против ширења оружја за масовно уништење.

9 Послови инспекцијског надзора

Према плану и програму рада за 2024. годину Сектор инспекције за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност, Директората за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност Србије реализовао је следеће послове:

9.1 Редовни инспекцијски надзори:

У 2024. години Инспекција је вршила редовне инспекцијске надзоре над регистрованим надзираним субјектима према утврђеном плану инспекцијских надзора за 2023. годину. Укупан број редовних инспекцијских надзора је 57 (педесет седам), извршен код укупно 49 (четрдесет девет) надзираних субјеката.

Списак надзираних субјеката код којих је извршен редовни инспекцијски надзор је представљен у следећој табели:

Надзирани субјекат	Делатност
Специјална болница за рехабилитацију и ортопедску протетику Београд	Дијагностика у медицини (умерен и висок ризик)

<i>BECHEL ENKA UK LIMITED</i> Огранак Београд	Контрола квалитета и производа (умерен ризик)
Предузеће за промет и услуге <i>CARGO AGENT-NAVIGATOR</i> д.о.о. Београд	Контрола робе и пошиљки (низак ризик)
<i>HBIS GROUP SERBIA IRON & STEEL d.o.o.</i>	Контрола квалитета и производа (низак, умерен и висок ризик)
<i>HBIS GROUP SERBIA IRON & STEEL d.o.o.</i>	Анализа садржаја и материјала (низак ризик)
Специјализовано предузеће за техничко испитивање и анализе НДТ ЛАБ д.о.о. Београд – Чукарица	Индустријска радиографија
Специјализовано предузеће за техничко испитивање и анализе НДТ ЛАБ д.о.о. Београд – Чукарица	Транспорт опасне робе класе 7 (висок ризик)
НДТ-33 д.о.о. Београд - Земун	Индустријска радиографија
НДТ-33 д.о.о. Београд - Земун	Транспорт опасне робе класе 7 (висок ризик)
Институт за нуклеарне науке Винча	Стерилизација и конзервирање коришћењем затворених радиоактивних извора категорије I и II
Институт за нуклеарне науке Винча	Обучавање и оспособљавање изложених радника и лица одговорних за спровођење мера радијационе сигурности
Институт за нуклеарне науке Винча	Испитивање параметара извора зрачења за потребе контроле квалитета мера заштите од јонизујућег зрачења (рендген апарати за снимање, просветљавање, мамографију, компјутеризовану томографију и стоматологију)
КОНТРОЛИНГ НДТ д.о.о. Београд	Индустријска радиографија
КОНТРОЛИНГ НДТ д.о.о. Београд	Транспорт опасне робе класе 7 (висок ризик)
ЛИФАМ М д.о.о. Стара Пазова	Индустријска радиографија
Метална индустрија АЛФА-ПЛАМ д.о.о. Врање, огранак ТИПОПЛАСТИКА за производњу комплексних материјала за паковање	Контрола квалитета и производа (низак ризик)
<i>TOYO TIRE Serbia d.o.o.</i>	Контрола квалитета и производа (низак ризик)
<i>GTS ADRIATIK d.o.o.</i> Нови Сад	Сервисирање и поправљање генератора зрачења
ХЕМОЛАБ д.о.о. Нови Београд	Сервисирање и поправљање генератора зрачења (умерен ризик)
ВИСАРИС Д.О.О. Београд (Земун)	Сервисирање и поправљање генератора зрачења
Привредно друштво за производњу, трговину и сервисирање <i>TECHNO NAISS GROUP</i> д.о.о. Мерошина	Сервисирање и поправљање генератора зрачења (умерен ризик)
МАКЛЕР д.о.о. Београд	Промет са скалдиштењем (умерен ризик)
<i>PROFESIONAL MEDIC d.o.o.</i> Винча	Промет генератора са скалдиштењем (низак ризик)
ПЛАСТ-ДЕНТ д.о.о. Ниш	Промет генератора са скалдиштењем (низак ризик)
Завод за здравствену заштиту радника Ниш	Мерење ради процене нивоа излагања јонизујућим зрачењима изложених радника и других појединаца и становништва
<i>X-RAY KOŠUTIĆ – EKOTEH DOZIMETRIJA</i> д.о.о. Београд	Израда извештаја о сигурности и програма заштите од јонизујућег зрачења
АНАХЕМ д.о.о. Београд	Гамаспектрометријско испитивање садржаја радионуклида, Испитивање укупне алфа и

9.7 Сарадња са другим државним органима:

Током 2024. године настављена је сарадња са и активно учешће на заседањима Координационе комисије за инспекцијски надзор, а с циљем испуњења обавеза Инспекције за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност према Комисији као што су месечно и годишње извештавање о раду инспекције, усклађивање са одредбама Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, бр. 36/15 и 44/18 - др. закон и 95/18), почетак примене платформе за инспекцијски надзор – *eИнспектор* и координација рада са другим инспекцијама у Републици Србији.

9.8 Учесће на скуповима и састанцима:

Представници Сектора инспекције су током 2024. године реализовали учешће на следећим скуповима и састанцима:

Назив скупа	Период одржавања	Место одржавања
EVT2304601 - Regional Workshop to Coordinate the Implementation of Integrated Nuclear Security Sustainability Plans	03.-07.06.2024.	Бар, Црна Гора
EVT2002516 - National Workshop on Nuclear Security Culture in Practice	24.-27.09.2024.	Београд, Србија
EVT2304494 - Triennial Meeting of States' Points of Contact for the Incident and Trafficking Database	01.-03.10.2024.	Беч, Аустрија
INT9184 – Enhancing Transport Safety Infrastructure in Mediterranean Region Member States through Sustainable Collaboration – Train-The-Trainer programme for Joint inspections for the transport of radioactive materials	02.-06.12.2024.	Моста, Малта

Број: 021-01-2/2025-02
Београд, 27. фебруар 2025. године.

ПРЕДСЕДНИЦА ОДБОРА

Маја Гојковић

